

TAR KINA TETEN?

ELLER TAR MIDTENS RIKE SEG VANN OVER HODET?

- 1978, 1992, 2001, 2008, 2012
- November 2017, Februar 2018
- 2016 – Vesten får seg to kjøp
- Hvorfor gikk det slik?
- Amerika bommer totalt på Kina
- Tar Kina teten?
- Hva Kina strever med
- Thukydids felle
- Martin Wolf har siste ordet

1978 Deng Xiaoping vinner maktkampen i Kina etter Mao.

- Pragmatisk – Kina skal gjenvinne sin posisjon via økonomisk vekst
- Holde lav profil ute, ikke ta lederskap, arbeide i det stille

1992 Clinton vinner valget i USA.

- Retter opp statsfinansene
- Sovjetunionen oppløst og USA kan glede seg over “peace dividend”

Fukuyama med boken “The End of History and the last man.”

“What we may be witnessing is not just the end of the Cold War, or the passing of a particular period of post-war history, but the end of history as such: that is, the end point of mankind's ideological evolution and the universalization of Western liberal democracy as the final form of human government.”

2001 Kina med i WTO – status som u-land

Import av bil

Toll i USA på import av kinesiske biler	2,5 prosent
Toll i Kina på import av amerikanske biler	25 prosent

- Urimelig – men kommer unna med det
- Krever “Joint Ventures” for utenlandske etableringer – rapper teknologi
- 2008: Forhandlinger om bilateral investeringsavtale med USA – fører ikke frem
- Kina kjøper opp teknologibedrifter ute

Kuka i Tyskland, **Elkem** og **Ekornes** i Norge, **Volvo** i Sverige

2008 Finanskrisen – “Made in USA”

- Kina takler den bra – flere virkemidler (statseide foretak, styrt valutakurs, etc.)
- Gir økt selvtillit hos kineserne

Prosentvis andel av verdens BNP		
	Kina	USA
1820	33	2
1978	5	27
2018	16	23
2018 (justert for kjøpekraft)	19	15

- 2050 – prognose for levestandard, kinesere det halve av amerikanere

2012 Xi tar over for Hu som Kinas øverste leder – på ryddig vis

---

- Samme ryddighet ti år før, da Hu tok over for Jiang
- DOG: Jiang fortsatt i vel to år som leder for Militærkommisjonen

November 2017 – Xi får fem nye år

- Xi lanserer “Socialism with Chinese Characteristics for a New Era”
- Anbefaler Kina som modell for andre land
- Dengs linje om lav profil er brutt
- MEN: Ingen arvtaker til Xi blir pekt ut

Februar 2018 – Begrensning på to ganger fem år tas bort

- "All makt i denne sal", sa Otto Sverdrup i Stortinget i 1872
- "All makt hos meg", kunne Xi si i februar 2018
- MEN: Dermed også alt ansvar

- "Et helt halvt år" – temmelig slitsomt for Xi
  - Handelskrig med USA, som ikke går så bra
  - Fadese med vaksine der hundretusener av barn blir dårlige
  - Murring i Beijing

2016 – Vesten får seg to kjappe

- Juni – David Cameron taper – Brexit neste
- November – Donald Trump vinner
- ”Amerika først” over hele linja
- Bygge ned den etablerte internasjonale orden som USA selv har skapt

Hvorfor gikk det slik?

- Globalisering
- Teknologi
- Rå kapitalister kjører løpet, politikere klarer ikke å stå imot
  - Eksempel: Tap under finanskrisen blir ikke tatt av tyske banker, men av irske skattebetalere
- Forskjellene øker
- Folk mister verdighet
- Høyrepopulister stormer frem – gir folk verdigheten tilbake

Amerika bommer totalt på Kina

- Amerikanerne ville fortelle kineserne hva de – kineserne – er best tjent med
- Obama: "We expect China to uphold the very rules that have made them successful."
- "Aldri har så mange forstått så lite av så mye"

Tar Kina teten?

- Markedsbasert økonomi og diktatur – går det an? I vår digitale verden?
- Yes – Kina bruker sensur i en grad vi aldri kunne forstilt oss
- Samt overvåkning – også av 60 millioner kinesere i utlandet
- BRI (“Bare” mellom ett og åtte SPU-er)
- ”Made in China 2025”
- AIIB
- TTP is gone – mer plass til Kina
- Davos januar 2017 – Xi er helten. Tar globalt lederskap

- MEN: Litt for kjepphøy litt for tidlig?
- ”Made in China 2025” utbasunert i 2015
- Med ett våkner Amerika
- Kina vil *ta lederskap teknologisk* i ti avansert bransjer
  - (fly, elektriske biler, informasjonsteknologi, nye materialer, roboter, biomedisin, ...)

Trumps handelskrig bare en oppvarming for kampen om teknologisk lederskap.

Hva Kina strever med

- Soft power – ingen vil bli som Kina
- Allierte
- Forurensning
- Mer enn 250 millioner ”migrant workers”
- South China Sea
- Xinjiang og brutal undertrykking av Uighur-folket

Thukydids felle

Thukydid som selv var general under Pelopponeskrigen (431 – 404 f. Kr.), skrev om den. Athens oppstigning og den frykt den inngjød i Sparta, gjorde krig uunngåelig.

Graham Allison, professor ved Harvard:

“Kina skaper den frykt i USA som Thukydid peker på. Beijing taler og agerer med en selvbevissthet og arroganse som Perikles advarte oldtidens Athen mot.”

Etter 27 år måtte Athen erkjenne nederlag.

Martin Wolf har siste ordet

- Dagens Kina –
”Imperial system in modern form”
- Men Kina er ikke trusselen
- Dekadansen i Vest er det

Mer konkret:

- Urimelige priser (rent extraction)
- Indifferent til hvordan folk har det
- Indifferent til sannheten (Trump lyver i gjennomsnitt seks ganger om dagen)
- Penger som korrupperer politikken
- For lite investeringer